

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 och 6 kap. konsumentskyddslagen och 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås vissa ändringar av konsumentskyddslagen och lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet. Ändringarna bygger på de Europeiska gemenskapernas (EG) direktiv som ingår i avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet).

EES-avtalet förutsätter vissa ändringar i 2 kap. konsumentskyddslagen gällande marknadsföring och i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet samt i 6 kap. konsumentskyddslagen som gäller hem- och postförsäljning. Det föreslås att till 2 kap. konsumentskyddslagen och till lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet fogas stadganden

som gör det möjligt att förbjuda planerad reklam, om reklamen uppenbarligen skulle vara lagstridig. Syftet med dessa stadganden är att samordna den finska lagstiftningen med EG:s direktiv om vilseledande reklam. Det föreslås att 6 kap. konsumentskyddslagen ändras så att stadgandena om hemförsäljning även omfattar avtal om tjänster, förutom köp av varor. Genom de föreslagna ändringarna kommer de finska stadgandena om hemförsäljning att överensstämma med de krav som uppställs i EG:s direktiv om hemförsäljning.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	1.1. Konsumentskyddslagen	7
1. Förbjudande av planerad reklam	3	2 kap. Reglering av marknadsföringen ..	7
1.1. Nuläget	3	6 kap. Hem- och postförsäljning	8
1.1.1. Rättsläget i Finland	3	1.2. Lagen om otillbörligt förfarande i närings-	10
1.1.2. Rättsläget i de Europeiska gemen-	3	verksamhet	10
skaperna	3	2. Närmare stadganden och bestämmelser	11
1.2. Mål samt förslag till reform	3	3. Ikraftträdande	11
2. Hemförsäljning	3	LAGTEXTER	11
2.1. Nuläget	3	1. Lag om ändring av 2 och 6 kap. konsument-	11
2.1.1. Rättsläget i Finland	3	skyddslagen	11
2.1.2. Rättsläget i de Europeiska gemen-	4	2. Lag om ändring av 6 § lagen om otillbörligt	13
skaperna	4	förfarande i näringsverksamhet	13
2.2. Mål samt förslag till reform	5	BILAGA	14
3. Beredning	7	Parallelltexter	14
4. Propositionens ekonomiska och organisatoriska	7	1. Lag om ändring av 2 och 6 kap. konsument-	14
verkningar	7	skyddslagen	14
5. Andra omständigheter som inverkat på	7	2. Lag om ändring av 6 § lagen om otillbörligt	18
propositionen	7	förfarande i näringsverksamhet	18
DETALJMOTIVERING	7		
1. Motivering till lagförslagen	7		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Förbudande av planerad reklam

1.1. Nuläget

1.1.1. Rättsläget i Finland

Med stöd av 2 kap. 7 § konsumentskyddslagen kan en näringsidkare vid behov förbjudas att fortsätta lagstridig marknadsföring eller upprepa den eller därmed jämförbar marknadsföring. Med stöd av 2 kap. 8 § meddelas förbudet av antingen marknadsdomstolen eller konsumentombudsmannen. Också enligt 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet kan en näringsidkare förbjudas att fortsätta eller upprepa lagstridig marknadsföring. I detta fall meddelas förbudet av marknadsdomstolen med stöd av 7 § i sistnämnda lag. Myndigheternas rätt att förbjuda lagstridig marknadsföring gäller emellertid endast redan genomförd marknadsföring. De har inte möjligheter att på förhand hindra marknadsföring även om det är uppenbart att den kommer att vara lagstridig när den genomförs.

I konsumentskyddslagen är begreppet marknadsföring mycket omfattande. Som marknadsföring avses förutom reklam även andra säljfrämjande åtgärder som riktas till konsumenterna, samt uppgifter som ges i samband med nyttigheten eller vid försäljningstillfället. Också utbud och försäljning av nyttigheter innebär marknadsföring. Även stadgandena i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet gäller marknadsföring i vid bemärkelse.

1.1.2. Rättsläget i de Europeiska gemenskaperna

I EG-rätten regleras reklam i EG:s direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam (84/450/EEG), till vilket hänvisas i EES-avtalets bilaga. Direktivets artikel 4 innehåller bestämmelser även om möjligheten att hindra publicering av ännu opublicerad reklam. Tillämpningsområdet för EG:s direktiv är emellertid rätt snävt och gäller enbart reklam, men inte andra säljfrämjande åtgärder.

1.2. Mål samt förslag till reform

I syfte att samordna lagstiftningen med

EG-direktivet bör till 2 kap. 7 § konsumentskyddslagen och till 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet fogas ett stadgande som gör det möjligt att förbjuda publicering av lagstridig reklam redan innan den publiceras. I kongruens med direktivet har de föreslagna stadgandena begränsats att gälla endast reklam. Det har inte framkommit något behov att på förhand förbjuda annan marknadsföring, och ett sådant förfarande vore i praktiken ofta dessutom omöjligt.

Avsikten är dock inte att den myndighet som övervakar marknadsföringen systematiskt skall börja följa med planeringen av reklam.

Om en reklamkampanj avbryts innebär det att kostnader som näringsidkaren har haft går till spillo. För den skull har den som beställer eller företar reklam som riktar sig till konsumenterna kunnat ta kontakt med konsumentombudsmannen för att i oklara fall försäkra sig om att reklamen är laglig. Den föreslagna regleringen torde i praktiken komma att tillämpas närmast i dylika sammanhang. I ärenden som omfattas av lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet skall det enligt lagförslaget t.ex. bli möjligt för en näringsidkare, vars verksamhet kan skadas av en reklam som planeras, att rikta en ansökan till marknadsdomstolen redan innan reklamen publiceras. På det sättet blir det möjligt att förhindra publiceringen och den skada den eventuellt skulle ha medfört.

2. Hemförsäljning

2.1. Nuläget

2.1.1. Rättsläget i Finland

I 6 kap. konsumentskyddslagen finns stadganden om hemförsäljning och postförsäljning. Med hemförsäljning avses enligt 6 kap. 1 § 2 mom. utbud av vara till konsumenten per telefon eller personligen på annan plats än säljarens driftställe. Stadgandena gäller således inte tjänster utan endast köp av varor. Utanför tillämpningsområdet för stadgandena om hemförsäljning faller enligt paragrafen utbud av vara på sådan plats där handel allmänt idkas eller på plats dit näringsidkaren genom annonsering inbjuder konsumenterna för att ingå köp och som inte är privatbostad.

Begreppet hemförsäljning har i praktiken visat sig ge rum för tolkning i de fall då parterna i samförstånd beslutat sig för att ingå avtalet någon annanstans än på näringsidkarens försäljningsställe. Högsta domstolens avgörande HD 1984 II 184 har i någon mån gjort tolkningen klarare. I nämnda fall hade en jordbrukare beställt en varmvattenberedare, som var att betrakta som en konsumtionsvara, av en näringsidkare när denne enligt avtal hade besökt jordbrukaren för att ta mått med tanke på tillverkningen av beredaren. Högsta domstolen ansåg att det inte var fråga om hemförsäljning enligt konsumentskyddslagen.

Kännetecknande för hemförsäljning är att konsumenten råkar in i en avtalsituation helt oförberedd, och hans möjligheter att överväga sitt behov av avtalet och jämföra olika alternativ är således begränsade. Vid hemförsäljning kan man påverka konsumentens avgöranden kraftigare än vanligt, och detta kan utnyttjas av näringsidkaren. Konsumenten har därför enligt gällande lag reserverats en veckolång betänketid vid hemförsäljning. Inom en vecka kan han, om han så önskar, utan påföljder frånträda köpet.

I kapitlets 2 § finns det stadganden om den hemförsäljningshandling som köparen skall erhålla, om hemförsäljningshandlingens form och innehåll samt om den tid inom vilken näringsidkaren senast skall överlämna handlingen till köparen. Har hemförsäljningshandlingens inte vederbörligen överlämnats till konsumenten, kan näringsidkaren enligt 2 § 2 mom. inte återropa konsumentens avtalsbundenhet.

Om frånträddande vid hemförsäljning och om förutsättningarna för frånträddande stadgas i kapitlets 3 och 4 §§. Om konsumenten vill frånträda köpet skall han sända näringsidkaren en skriftlig anmälan om detta inom sju dagar efter det hemförsäljningshandlingens samt varan eller det första varupartiet mottogs. En förutsättning är också att konsumenten håller varan tillgänglig för näringsidkaren i väsentligen oförändrat eller oförminskat skick på en plats till vilken denne levererat varan eller där denne utan olägenhet kan avhämta den. Om näringsidkarens och konsumentens skyldigheter efter att konsumenten gjort en anmälan om frånträddande stadgas i 6 kap. 5 §.

Konsumentens rätt att återropa stadgandena i kapitlets 1 § kan med stöd av 7 § i kapitlet begränsas genom ett beslut av konsumentverket. Om återställande av köpeskilling, om den

tvingande naturen av kapitlets stadganden och om blanketten för hemförsäljningshandlingens stadgas i kapitlets 8—10 §§.

2.1.2. Rättsläget i de Europeiska gemenskaperna

EG:s direktiv för att skydda konsumenter vid avtal som ingås utanför näringsidkarens fasta försäljningsställe (85/577/EEG) utfärdades 1985. Direktivet gäller enligt artikel 1.1 hemförsäljning av både varor och tjänster, dvs. försäljning som sker under en utflykt organiserad av näringsidkaren utanför dennes fasta affärslokaler eller under ett besök som näringsidkaren avlägger i konsumentens hem, i någon annan konsumentens hem eller på konsumentens arbetsplats. En förutsättning är emellertid att besöket inte äger rum på konsumentens uttryckliga begäran. Hemförsäljning är med andra ord inte utbud av konsumtionsnyttigheter på en plats dit näringsidkaren kommer på konsumentens uttryckliga begäran. Om man emellertid i samband med ett sådant besök erbjuder konsumenten någon annan nyttighet än den som konsumentens begäran gällde, betraktas enligt artikel 1.2 salubjudandet av denna andra nyttighet dock som hemförsäljning.

Definitioner av begreppen konsument och näringsidkare ingår i artikel 2.

EG:s medlemsländer har i enlighet med artikel 3.1 rätt att begränsa tillämpningsområdet för direktivet till sådana avtal enligt vilka konsumentens betalningsskyldighet överskrider en viss angiven gräns, som inte får överstiga 60 ecu. Enligt artikel 3.2.a tillämpas direktivet inte på avtal som gäller uppförande, försäljning eller hyra av fast egendom eller andra rättigheter som rör fast egendom. Direktivet tillämpas dock på avtal om tillhandahållande av varor och om deras infogande i fast egendom eller på avtal om reparation av fast egendom. Utanför tillämpningsområdet för direktivet faller enligt artikel 3.2.b och 3.2.c vissa leveransavtal om de villkor som stadgas i underpunkterna uppfylls. Slutligen tillämpas inte direktivet enligt artikel 3.2.d på försäkringsavtal samt enligt artikel 3.2.e på värdepappersavtal.

Till undantagen anknäver också artikel 8, enligt vilken direktivet är ett s.k. minimidirektiv. Medlemsländerna kan ge konsumenterna

ett bättre skydd än vad som stadgas i direktivet.

Om konsumentens rätt att frånträda avtal stadgas i artikel 4, 5 och 7. Konsumenten skall ha rätt att återkalla sitt anbud eller frånträda ett ingånget avtal genom att sända en skriftlig anmälan inom minst sju dagar från att han fick av näringsidkaren ett meddelande om rätten att frånträda och om förfarandet vid frånträdan-det.

De stadganden i direktivet som skyddar konsumenten är enligt artikel 6 tvingande rätt.

2.2. Mål samt förslag till reform

Avsikten med propositionen är att ändra 6 kap. konsumentskyddslagen gällande hem- och postförsäljning så att kapitlets stadganden om hemförsäljning överensstämmer med EG:s direktiv om hemförsäljning. De nuvarande stadgandena om hemförsäljning i 6 kap. konsumentskyddslagen gäller alltså endast köp av varor. Det är emellertid befogat med en möjlighet att fritt överväga om man vill vara bunden av avtalet, och att denna möjlighet skall finnas vid hemförsäljning oberoende av vilket slag den erbjudna nyttigheten är. Enligt förenämnda direktiv skall rätten att frånträda köpet gälla hemförsäljning av både varor och tjänster. Förverkligandet av EES-avtalet förutsätter således att tillämpningsområdet för stadgandena i konsumentskyddslagen om hemförsäljning utvidgas.

Det föreslås att 6 kap. konsumentskyddslagen ändras så, att kapitlets stadganden om hemförsäljning i princip skall gälla alla arter av konsumtionsnyttigheter. Inga ändringar föreslås i kapitlets stadganden om postförsäljning. Rätten att frånträda avtal vid postförsäljning skall även i fortsättningen gälla endast köp av varor. I fråga om postförsäljning är avsikten med rätten att frånträda köp främst att bereda köparen tillfälle att se och granska varan innan han fattar sitt slutliga beslut. I motsats till vad som är fallet vid hemförsäljning kan konsumenten vid postförsäljning överväga sitt köpbeslut i lugn och ro utan att näringsidkaren eller dennes representant är närvarande.

En revidering av definitionen av begreppet hemförsäljning behövs också. De situationer då man av praktiska skäl och i samförstånd ingår avtal annanstans än på näringsidkarens verksamhetsställe ökar när specialregleringen angå-

ende hemförsäljning även kommer att gälla tjänster. För att ett sakligt anbud skall kunna göras t.ex. beträffande reparation av en fastighet eller en bostad är det i allmänhet nödvändigt att planer och mätningar görs på platsen. Om det inte är fråga om ett omfattande arbete, kan offerten uträknas och ges till konsumenten i samband med ett avtalat besök på den plats där reparationen skall göras. Även om en konsumtionsnyttighet i dylika fall erbjuds konsumenten annanstans än hos näringsidkaren, saknas dock hemförsäljningens centralaste element, dvs. oförutsebarheten. Konsumenten kan visserligen även i ovan beskrivna fall vara mera påverkbar än när han själv besöker ett affärsställe, men han har dock på förhand kunnat planera anskaffningen av konsumtionsnyttigheten och bereda sig på att ge sitt svar på anbudet.

Lagförslaget innehåller därför en ny begränsning av begreppet hemförsäljning. Enligt lagförslaget är det inte fråga om hemförsäljning när konsumtionsnyttigheter utbjuds på ett ställe till vilket näringsidkaren kommer på konsumentens uttryckliga begäran. Även EG-direktivet innehåller en motsvarande begränsning.

I 1 kap. 3 § anges vad som enligt konsumentskyddslagen avses med konsumtionsnyttighet. Enligt paragrafens gällande ordalydelse avses med konsumtionsnyttighet sådana varor och tjänster som utbjuds eller i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion. Enligt ett förslag till ändring av nämnda paragraf, vilket är under beredning i justitieministeriet, skall begreppet konsumtionsnyttighet utvidgas. Enligt förslaget avses med konsumtionsnyttigheter inte endast varor och tjänster, utan även andra nyttigheter och förmåner som utbjuds till fysiska personer eller som dylika personer i väsentlig omfattning skaffar för sitt privata hushåll. Bland annat värdepapper och alla slags fastigheter, som faller utanför tillämpningsområdet för gällande konsumentskyddslag, är enligt förslaget konsumtionsnyttigheter.

De tvingande stadgandena i 6 kap. kan emellertid inte helt problemfritt tillämpas i fråga om alla slags avtal om konsumtionsnyttigheter. Enligt lagförslaget skall kapitlet inte gälla vissa avtalstyper: avtal om konsumentkrediter och försäkringsavtal. Dessutom föreslås att det i lagen intas ett uttryckligt omnämnande om att avtal om köp och arrende av fast egendom samt avtal om värdepapper faller utanför tillämpningsområdet för stadgandena

om hemförsäljning. Förverkligandet av förslaget till ändring av definitionen av begreppet konsumtionsnyttighet beaktas således på förhand.

En revidering av 7 kap. konsumentskyddslagen, som gäller *konsumentkrediter*, bereds för närvarande vid justitieministeriet. Den kommission som utreder ärendet skall ha sitt förslag klart 28.2.1993. Även de problem som är förknippade med direktförsäljning av krediter och behovet av reglering i detta avseende utreds lämpligast i detta sammanhang.

I allmänhet utbjuds inte avtal om *köp eller arrendering av fast egendom* till konsumenten genom hemförsäljning. Avtalet har stor ekonomisk betydelse för båda parterna, och ett bindande avtal föregås ofta av en rätt lång utrednings- och förhandlingsfas. Avtalsförhandlingarna kan föras och offerterna ges annanstans än på näringsidkarens affärsställe, varvid man beroende på omständigheterna även kan tolka situationen som hemförsäljning. Det kan dock vara oskäligt att tillämpa hemförsäljningsstadgandena i dessa fall. Om näringsidkaren inte själv har ansett sin verksamhet vara hemförsäljning och inte har överlämnat någon hemförsäljningshandling blir konsumenten inte bunden av avtalet. Också med tanke på rätts säkerheten är det ändamålsenligt att det i sin helhet stadgas om köp av fast egendom i jordabalken. I jordlegolagen stadgas om arrendering av fast egendom. Avtal om köp och arrendering av fast egendom har således lämnats utanför tillämpningsområdet för 6 kap. Motsvarande undantag ingår också i EG-direktivet.

Å andra sidan har i EG-direktivet gjorts undantag för avtal om uppförande av av fast egendom. Det har inte ansetts ändamålsenligt att ett sådant undantag intas i förteckningen över undantag i 6 kap., eftersom det är viktigt för konsumenten att rätten att frånträda avtal gäller t.ex. alla avtal om uppförande av byggnad oberoende om byggandet riktar sig mot fast egendom eller inte. Vid justitieministeriet bereds ett förslag om att till konsumentskyddslagen foga kapitel om konsumenttjänster och om köp av huselement samt byggnadsentreprenader. Alla avtal som faller inom tillämpningsområdet för dessa två kapitel faller också under tillämpningsområdet för 6 kap. I vissa fall kunde emellertid en undantagslös tillämpning av stadgandena om hemförsäljning på t.ex. omfattande avtal om byggande leda till

oskälighet ur näringsidkarens synvinkel. Till följd av detta föreslås att också 5 § 2 mom. ändras.

Möjligheten att ett avtal länge inte är bindande och möjligheten till vederlagsfritt fång skulle skapa svårösta problem i fråga om avtal som gäller *värdepapper* enligt värdepappersmarknadslagen, särskilt vid höjning av aktiekapital genom nyemission. Därför skall 6 kap. inte gälla avtal om detta slag av värdepapper. EG-direktivet gäller inte heller värdepapper. En revidering av värdepappersmarknadslagen är under beredning vid finansministeriet och en regeringsproposition torde avlätas i oktober 1992. I det sammanhanget kan även de problem som eventuellt är förknippade med direktförsäljning av värdepapper samt behovet av reglering utredas. Däremot skall stadgandena i 6 kap. efter att definitionen av begreppet konsumtionsnyttighet fått ett mera omfattande innehåll i enlighet med det förslag till ändring av 1 kap. som bereds i justitieministeriet kunna tillämpas på t.ex. hemförsäljning av semesteraktier.

EG-direktivet gäller inte *försäkringar*. Även enligt detta lagförslag skall regleringen av hemförsäljning inte gälla försäkringsavtal. Försäkringar säljs inte nuförtiden på traditionellt hemförsäljningsvis från dörr till dörr. Däremot utbjuds försäkringar per telefon. Enligt den erfarenhet konsumenternas försäkringsbyrå och konsumentklagonämnden har, har det dock inte i praktiken uppstått sådana problem som skulle motivera en rätt att frånträda köpet. Delvis torde detta bero på att försäkringsavtal endast i begränsad utsträckning kan ingås direkt på basis av telefonsamtal. En livförsäkring förutsätter t.ex. alltid en skriftlig ansökan med uppgifter som sökandens hälsotillstånd. Till en del torde situationen också dikteras av den uppsägningsmöjlighet som gäller i fråga om försäkringsavtal. Långvariga livförsäkringar kan i allmänhet sägas upp när som helst och s.k. fortlöpande skadeförsäkringar åtminstone årligen när försäkringsperioden löper ut. Praxis i fråga om villkor för uppsägning har dessutom på senare tid blivit flexiblare för konsumenten. I vissa bolag kan även fortlöpande försäkringar sägas upp när som helst.

En översyn av lagen om försäkringsavtal (132/33) pågår. En regeringsproposition i ärendet torde avlätas under hösten 1992. Avsikten är att även försäkringstagarens uppsägningsrätt

i det sammanhanget skall regleras genom normer som är tvingande till förmån för försäkringsstagarens.

3. Beredning

Justitieministeriet anordnade de 16 maj 1991 ett möte där olika intressegrupper kunde framföra sina synpunkter på lagförslaget gällande konsumentskyddslagen. Förslaget omfattade också de delar som berör 2 och 6 kap.

I juli 1991 bad justitieministeriet laggranskningsrådet om ett utlåtande om förslaget till en regeringsproposition till riksdagen med förslag till ändring av konsumentskyddslagstiftningen och vissa andra lagar. Ändringsförslagen beträffande 2 och 6 kap. ingick i förslaget. Laggranskningsrådet avgav sitt utlåtande i december 1991 (laggranskningsrådets utlåtande 5/1991). I utlåtandet konstateras angående 2 och 6 kap. att förslagen enligt laggranskningsrådets uppfattning överensstämmer med de krav som uppställs i vederbörande EG-direktiv.

Till följd av den snäva tidtabellen för ikraftträdandet av EES-avtalet lösgjordes sedermera de delar som rör 2 och 6 kap. till en separat proposition, som har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

4. Propositionens ekonomiska och organisatoriska verkningar

Den föreslagna lagstiftningen har inga eko-

nomiska verkningar i fråga om staten eller andra offentliga samfund. Lagförslagets ekonomiska verkningar för de privata hushållen och för näringsverksamheten kan inte uppskattas exakt. De näringsidkare som vid hemförsäljning utbjuder tjänster till konsumenterna måste ta i betraktande att konsumenterna kan utnyttja sin rätt att frånträda avtalet.

De reformer som ingår i propositionen har inga organisatoriska verkningar och inga omedelbara verkningar i fråga om personal. Trots att det föreslås en utvidgning av konsumentombudsmannens och marknadsdomstolens behörighet i fråga om övervakningen av marknadsföring, torde dessa ändringar inte innebära en så stor numerär ökning av nämnda myndigheters arbetsuppgifter att detta skulle föranleda ett behov av ökad personal.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

Propositionen anknyter till en regeringsproposition med förslag till ändring av konsumentskyddslagstiftningen och vissa andra lagar. Dessutom har propositionen ovannämnda samband med de ändringsförslag som gäller värdepappersmarknadslagen, konsumentkreditlagstiftningen och lagen om försäkringsavtal.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Konsumentskyddslagen

2 kap. Reglering av marknadsföringen

7§. Det föreslås att 1 mom. kompletteras med ett stadgande enligt vilket en näringsidkare som beställer eller företar reklam skall kunna förbjudas att publicera reklam som planeras, om den är sådan att den skulle vara lagstridig ifall den publicerades.

Stadgandet gäller enbart sådan marknadsföring som är att betrakta som reklam. Med reklam avses i stadgandet annonser eller annan information som är avsedd att publiceras och vars syfte är — eller som kan vara — att främja efterfrågan på en nytting som bjuds ut av en näringsidkare. Man kan inte med stöd av detta stadgande på förhand förbjuda förverkligande av annan marknadsföring, t.ex. utbud och försäljning av nyttinger eller sådana säljfrämjande åtgärder som sker vid själva försäljningstillfället.

Publiceringsförbudet och det vite som utsätts för att förstärka förbudet kan riktas mot en näringsidkare som beställer eller företar reklam. Med en näringsidkare som beställer reklam avses den för vars räkning reklamen planeras eller företas. En näringsidkare som företar reklam kan t.ex. vara någon som driver en reklambyrå, en förläggare för en tidning eller någon annan som äger ett dylikt medium.

Stadgandet förutsätter inte att en näringsidkare som beställer eller företar reklam skall vara tvungen att självant på förhand tillstålla myndigheterna materialet för kännedom eller för att godkännas. Myndigheterna kan dock vid behov ålägga en näringsidkare att lämna de uppgifter som behövs. I 9 § lagen om konsumentombudsmannen och i 12 § lagen om marknadsdomstolen stadgas om näringsidkares skyldighet att lämna upplysningar till de myndigheter som övervakar marknadsföringen.

6 kap. Hem- och postförsäljning

Kapitlets rubrik och 1 §. Det föreslås att kapitlets rubrik och de termer som används i 1 mom. ändras så att de motsvarar den nya definitionen av begreppet hemförsäljning, som enligt förslaget flyttas till 1 a §.

Enligt lagförslaget skall såsom ett nytt stadgande fogas till paragrafen ett 2 mom., och i det stadgas om undantag i fråga om lagens tillämpningsområde. Enligt 1 punkten tillämpas kapitlets stadganden inte på avtal om konsumentkrediter och enligt 2 punkten inte på avtal om köp eller arrende av fast egendom. Enligt 3 punkten tillämpas kapitlets stadganden inte på avtal om värdepapper enligt värdepappersmarknadslagen. Begränsningens innehåll framgår av 1 kap. 2 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen. Undantaget gäller således inte andra värdepapper, t.ex. bostadsaktier eller s.k. semesteraktier med beaktande av det ovan nämnda förslag till utvidgning av tillämpningsområdet för 1 kap som bereds vid justitieministeriet. Enligt 4 punkten tillämpas stadgandena i kapitlet inte på försäkringsavtal. Orsakerna till dessa undantag framgår av den allmänna motiveringen, avsnitt 2.2.

Paragrafens 3 mom. innehåller det nuvarande stadgandet i 3 mom., med den preciseringen att det belopp som kan fastställas genom förordning avser priset på en konsumtionsnyttighet.

1 a §. Det föreslås att definitionen av begrep-

pet hemförsäljning som flyttas till 1 mom. från 1 § ses över. Enligt lagförslaget avses med hemförsäljning att konsumtionsnyttigheter — således även andra konsumtionsnyttigheter än varor, som är de enda som nämns i gällande lag — utbjuds till konsumenten per telefon eller personligen på annan plats än på näringsidkarens driftställe. Det är närmast olika slag av tjänster, t.ex. sådana som omfattar reparation, service eller utbildning, som utgör den andra arten av konsumtionsnyttigheter som stadgandena i kapitlet om hemförsäljning gäller.

Enligt 1 punkten i 2 mom. skall dock utbud av konsumtionsnyttigheter på sådan plats där konsumtionsnyttigheter allmänt bjuds ut inte anses utgöra hemförsäljning, och detsamma gäller enligt 2 punkten utbud av konsumtionsnyttigheter på en plats som inte är en privatbostad och dit näringsidkaren genom annonsering inbjuder konsumenter för att skaffa konsumtionsnyttigheter, dock utan att han sköter om transporten av konsumenterna. Första punkten motsvarar begränsningen av gällande hemförsäljningsbegrepp. T.ex. utbud av installationstjänster i en affär som säljer hushållsmaskiner är således inte att betrakta som hemförsäljning. Den gällande andra punkten har ändrats i enlighet med EG-direktivet så att de utflykter som näringsidkaren ordnar är en form av hemförsäljning. Således är t.ex. försäljning av semesteraktier under en utflykt arrangerad till semesterorten med beaktande av förslaget till reform av 1 kap. i 6 kap. avsedd hemförsäljning, oberoende av om näringsidkaren i sin annons har meddelat om försäljningen av semesteraktierna eller inte. Om näringsidkaren inte sköter om transporten är det inte fråga om sådan hemförsäljning som avses i 6 kap. om näringsidkaren genom annonsering inbjuder konsumenter för att skaffa konsumtionsnyttigheter till en plats som inte är en privatbostad.

I 3 punkten finns en ny begränsning av begreppet hemförsäljning. Enligt den är utbud av en konsumtionsnyttighet på en plats dit näringsidkaren kommer på konsumentens uttryckliga begäran inte hemförsäljning. Stadgandet gäller t.ex. de situationer där avtalsförhandlingarna på konsumentens initiativ inleds anorstädes än på näringsidkarens verksamhetsställe. Om parterna t.ex. med anledning av konsumentens begäran om en offert kommer överens om att besöka den plats där arbetet skall utföras, och näringsidkaren ger sitt anbud

i samband med besöket, är det enligt 3 punkten inte fråga om hemförsäljning. Tillämpningen av stadgandet förutsätter dock inte ovillkorligen att det är konsumenten som tar initiativet. Näringsidkaren kan t.ex. i det marknadsföringsmaterial han skickar till konsumenten erbjuda sig att presentera varan också personligen. Om konsumenten uttryckligen ber näringsidkaren hem till sig i detta syfte, är näringsidkarens besök inte hemförsäljning. Om näringsidkaren i samband med besöket bjuder ut någon annan nytthet än den som konsumentens inbjudan gällde, skall utbudet av en sådan nytthet dock betraktas som hemförsäljning. Det faktum att näringsidkaren i sitt marknadsföringsbrev meddelar att han kommer att besöka konsumenten eller ta kontakt per telefon, om konsumenten inte särskilt förbjuder honom att göra det, kan inte betraktas som en uttrycklig begäran av konsumenten.

Paragrafens 3 mom. innehåller gällande definition av postförsäljning sådan den för närvarande ingår i 1 § 2 mom.

2 §. Det föreslås att stadgandet i 1 mom. om de uppgifter som skall antecknas i hemförsäljningshandlingen preciseras så att handlingen också skall vara daterad. Enligt lagförslaget skall 2 mom. innehålla stadganden om tidpunkten för överlämnande av hemförsäljningshandlingen. När konsumenten erbjuds andra konsumtionsnyttigheter än varor, skall handlingen enligt huvudregeln överlämnas senast när konsumenten gör ett anbud eller ger ett antagande svar på näringsidkarens anbud. Huvudregeln tillämpas i sedvanliga hemförsäljningssituationer då näringsidkaren t.ex. har kommit till konsumentens hem eller arbetsplats.

Vid försäljning per telefon har hemförsäljningshandlingen i praktiken tillställts konsumenten i efterhand per post. Det har emellertid inte varit skäl att i lagen stadga närmare om när handlingen skall överlämnas, emedan man vid köp av varor får överlämna handlingen senast i samband med att köparen tar emot varan. Om ett anbud som gäller någon annan konsumtionsnyttighet än en vara har lämnats till konsumenten per telefon, skall handlingen enligt lagförslaget överlämnas till konsumenten utan dröjsmål efter telefonsamtalet. Det är nödvändigt att fastställa en viss tid, emedan det är straffbart att med uppsåt eller av grov oaktamhet underlåta att överlämna handlingen (nuvarande 8 kap. 1 § konsumentskyddslagen). För att det skall finnas ett sådant spelrum

som i praktiken är nödvändigt, bör tiden för överlämnandet inte anges exakt i ett visst antal dagar. Det är även i näringsidkarens intresse att överlämna handlingen så fort som möjligt, emedan avbeställningstiden enligt 3 § räknas från den tidpunkt då handlingen togs emot.

Den i paragrafen stadgade behörigheten att godkänna formulär för hemförsäljningshandlingar, som tidigare har legat hos näringsstyrelsen, har med stöd av lagen om konsumentverket (110/90) överförs på sistnämnda verk.

Övriga ändringar som föreslagits i paragrafen beror på att begreppet hemförsäljning ses över, och det är närmast fråga om tekniska ändringar.

3 §. Det föreslås att 1 mom. kompletteras med ett stadgande om anmälan om frånträdan i de fall där konsumenten har erbjudits andra konsumtionsnyttigheter än varor. Enligt lagförslaget skall den tid inom vilken avtalet kan frånträdas, dvs. sju dagar, räknas från mottagandet av hemförsäljningshandlingen. Vid hemförsäljning av en vara skall konsumenten dock fortfarande ha rätt att fatta sitt slutliga beslut först efter att han har sett och kunnat undersöka varan: om varan avlämnas senare än hemförsäljningshandlingen, räknas tiden för frånträdan från det att varan eller det första varupartiet mottogs. Om en konsument i samband med hemförsäljning avtalar om att skaffa både en vara och någon annan konsumtionsnyttighet, kan det hända att han blir tvungen att sända separata meddelanden om frånträdan och sända dem vid olika tidpunkter. Om emellertid varan och tjänsten har ett sådant samband med varandra att det är fråga om ett avtal som bör betraktas som köp (2 § köplagen 355/87), kan avtalet frånträdas med en gemensam anmälan, och i fråga om tidpunkten skall i detta fall stadgandena om köp tillämpas.

4 §. Paragrafens stadgande om konsumentens skyldighet att omsorgsfullt förvara en vara som han har tagit emot, vid äventyr att han kan förlora sin rätt att frånträda avtalet, kompletteras så att skyldigheten även gäller andra sådana prestationer av näringsidkaren som kan återlämnas.

En näringsidkare som bjuder ut tjänster genom hemförsäljning börjar knappast fullgöra avtalet innan avbeställningstiden har löpt ut. Emedan en tjänst i allmänhet inte kan lämnas tillbaka, kan det hända att prestationen kommer konsumenten till godo vederlagsfritt, om

avtalet fullgörs innan det har blivit bindande för konsumenten. Näringsidkaren kan emellertid redan när har gör sitt anbud överlåta åt konsumenten planer, ritningar och kostnadsberäkningar som t.ex. ansluter sig till en reparation. Han kan också på annat sätt vidta förberedande åtgärder för prestationen, t.ex. föra material till konsumentens fastighet. Enligt lagförslaget skall konsumenten ta vård om dylika återställbara prestationer på samma sätt som om en vara som han har tagit emot.

5 §. Stadgandet i 1 mom. om konsumentens rätt att hålla inne varan tills den betalda köpesumman har lämnats tillbaka skall enligt lagförslaget även omfatta andra prestationer som kan hållas inne. Det gäller närmast sådana prestationer som även omfattas av konsumentens vårdplikt enligt 4 §.

Enligt den föreslagna preciseringen i 2 mom. upphör konsumentens skyldighet att ta vård om prestationen för näringsidkarens räkning två månader efter att konsumenten tog emot prestationen, dvs. efter samma tid som också för närvarande gäller i fråga om varor. Momentets andra mening, som gäller konsumentens rätt att utan vederlag behålla en vara eller en prestation som inte avhämtats, har kompletterats med ett undantag för den eventualiteten att konsumentens rätt skulle visa sig vara en uppenbart oskäligen påföljd ur näringsidkarens synvinkel. Om en näringsidkare genom hemförsäljning t.ex. levererat byggnadsmaterial som behövs för att uppföra ett hus för konsumenten, men glömt att överlåta en hemförsäljningshandling, kunde det vara oskäligt ur näringsidkarens synvinkel om konsumenten utan vederlag skulle få behålla byggnadsmaterial efter att den två månader långa fristen löpt ut. Oskäligheten skall alltid bedömas in casu.

Det föreslås att till 3 mom., som gäller näringsidkarens skyldighet att ersätta konsumenten de kostnader som orsakas av att varan återställs, fogas ett omnämnande om att denna skyldighet gäller också då en annan prestation återställs

7 §. I paragrafen har också behörigheten att bevilja näringsidkare tillstånd till avvikelser från 1 § överförs på konsumentverket. Det föreslås att konsumentverkets behörighet att bevilja tillstånd utvidgas så att den gäller alla stadganden i 6 kap., eftersom det inte är ändamålsenligt att konsumentverkets behörighet att bevilja tillstånd begränsar sig endast till

konsumentens rätt att frånträda ett avtal. Likväl kan den gälla t.ex. det förfaringssätt som tillämpas då konsumenten frånträder ett köp. Sålunda kan konsumentverket bevilja näringsidkare tillstånd till avvikelser även från andra stadganden än 1 §. På grund av EG-direktivet begränsar sig å andra sidan konsumentverkets behörighet att bevilja undantag till postförsäljning och sådan hemförsäljning som direktivet inte gäller eller beträffande vilken direktivet tillåter att undantag görs i nationell lagstiftning.

De föreslagna ändringarna av termerna i paragrafen beror på att definitionen av begreppet hemförsäljning ändras.

8 §. Det föreslås att paragrafen kompletteras så att ersättningskyldigheten, som har karaktär av avtalsvite, också skall gälla vid hemförsäljning av andra konsumtionsnyttigheter än varor. Tiondedelen av köpesumman skall — precis som för närvarande vid hem- och postförsäljning av varor — räknas utgående från slutsumman i fakturan för konsumtionsnyttigheten. Om konsumenten t.ex. har fått ett anbud som gäller ett avtal om en fortlöpande tjänst, varvid helhetspriset för tjänsten inte kan bestämmas på förhand, skall tiondedelen räknas utgående från priset för en avtalad betalningsperiod eller, om man inte har avtalat om någon betalningsperiod, utgående från priset för den betalningsperiod som näringsidkaren vanligen tillämpar.

Enligt gällande lag är näringsidkaren inte skyldig att betala en tiondedel av köpesumman, om varan med stöd av 5 § 2 mom. tillfaller köparen utan vederlag. Enligt lagförslaget skall stadgandet kompletteras så att befrielsen från skyldighet att betala avtalsvite även skall gälla när konsumenten får någon annan prestation utan vederlag.

9 §. Inga ändringar i sak föreslås. Ordet "köpare" skall ändras till ordet "konsument" på grund av revideringen av begreppet hemförsäljning, och i den finska texten byts ordet "tehoton" ut mot ordet "mitätön" så att det överensstämmer med uttrycket i motsvarande stadganden i 5 och 8 kap.

1.2. Lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet

6 §. Enligt lagförslaget skall till 1 mom. fogas en mening vars innehåll motsvarar det tillägg

som föreslås till 2 kap. 7 § 1 mom. konsument-
skyddslagen.

förordningen sker på föredragning av handels-
och industriministeriet.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

De föreslagna ändringarna i 6 kap. konsumentskyddslagen förutsätter ändringar i förordningen om hem- och postförsäljning (639/78) av den 17 augusti 1978. Ändringen av

3. Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft samtidigt som avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 2 och 6 kap. konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/78) 2 kap. 7 § 1 mom., rubriken för 6 kap. samt 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4, 5 och 7—9 §§, av dessa lagrum 6 kap. 1 och 5 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 28 maj 1982 (390/82) samt 2 §, 3 § 1 mom. och 8 § sådana de lyder i sistnämnda lag, samt fogas till 6 kap. en ny 1 a § som följer:

2 kap.

Reglering av marknadsföringen

7 §

Näringsidkare som beställer eller företar marknadsföring kan, om det med hänsyn till konsumentskyddet är behövligt, förbjudas att fortsätta sådan marknadsföring som strider mot stadgandena i detta kapitel eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser, eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. Näringsidkare som beställer eller företar reklam kan under motsvarande förutsättningar förbjudas att publicera planerad reklam som, om den publicerades, skulle strida mot stadgandena i detta kapitel eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser. Förbudet skall förstärkas med vite, om inte detta av särskilt skäl är obehövligt.

ten rätt att inom nedan i 3 och 6 §§ stadgad tid frånträda anbud om köp av en konsumtionsnyttighet eller antagande svar på näringsidkarens anbud.

Stadgandena i detta kapitel tillämpas inte

- 1) på avtal om konsumentkrediter,
- 2) på avtal om köp eller arrende av fast egendom,
- 3) på avtal om värdepapper enligt värdepappersmarknadslagen (495/89),
- 4) på försäkringsavtal.

Genom förordning kan stadgas, att stadgandena i detta kapitel inte tillämpas om priset för konsumtionsnyttigheten är mindre än ett genom förordningen fastställt belopp.

1 a §

Med hemförsäljning avses utbud av en konsumtionsnyttighet till konsumenten per telefon eller personligen på annan plats än näringsidkarens driftställe. Såsom hemförsäljning betraktas dock inte vid tillämpningen av denna lag utbud av konsumtionsnyttigheter

- 1) på en sådan plats där konsumtionsnyttigheter allmänt bjuds ut,
- 2) på en plats dit näringsidkaren genom

6 kap.

Hem- och postförsäljning

1 §

Vid hem- och postförsäljning har konsumenten

annonsering inbjuder konsumenter för att skaffa konsumtionsnyttigheter utan att han sköter om transporten av konsumenterna och som inte är en privatbostad,

3) på en plats dit näringsidkaren kommer på konsumentens uttryckliga begäran. Om konsumenten erbjuds någon annan konsumtionsnyttighet än den hans begäran gällde, betraktas utbud av en sådan nyttighet dock som hemförsäljning.

Med *postförsäljning* avses utbud av en vara för beställning på basis av en broschyr, en katalog eller en annons som tillställs köparen.

2 §

Näringsidkaren eller dennes ombud skall vid hemförsäljning till konsumenten överlämna en särskild handling (*hemförsäljningshandling*), som skall dateras och varav näringsidkarens namn och adress, konsumtionsnyttigheten, dess pris samt övriga avtalsvillkor skall framgå. I handlingen skall konsumentens rättigheter enligt 1 och 2—5 §§ omnämnas och den skall innehålla anvisningar för utövningen av dessa rättigheter. Hemförsäljningshandlingen skall följa ett formulär som har fastställts av handels- och industriministeriet eller som på en näringsidkarens ansökan särskilt har godkänts av konsumentverket.

Vid köp av en vara skall hemförsäljningshandlingen överlämnas till konsumenten senast då konsumenten tar emot varan eller det första varupartiet. I samband med avtal som gäller andra konsumtionsnyttigheter skall handlingen överlämnas till konsumenten senast då han gör ett anbud eller ger ett antagande svar på näringsidkarens anbud eller, om anbudet framförts till konsumenten per telefon, utan dröjsmål efter telefonsamtalet.

Har hemförsäljningshandlingen inte överlämnats till konsumenten på behörigt sätt, kan näringsidkaren inte åberopa konsumentens anbud eller svar.

3 §

Vid hemförsäljning skall om frånträdande av anbud eller svar till näringsidkaren sändas en skriftlig anmälan inom sju dagar efter det hemförsäljningshandlingen mottogs eller, i fråga om köp av en vara, inom sju dagar efter att varan eller det första varupartiet mottogs, om varan eller varupartiet mottogs senare än handlingen.

4 §

Har konsumenten vid hemförsäljning mottagit varan, det första varupartiet eller någon annan sådan prestation av näringsidkaren som kan återlämnas, kan konsumenten frånträda sitt anbud eller svar endast om han håller varan eller prestationen tillgänglig för näringsidkaren i väsentligen oförändrat och oförminskat skick på en plats, till vilken näringsidkaren har levererat den eller där näringsidkaren utan olägenhet kan avhämta den. Konsumenten skall underrätta näringsidkaren om den plats där varan eller prestationen kan avhämtas.

Har varan eller prestationen förstörts, försämrats eller minskats utan konsumentens förskyllan, medför detta inte förlust av rätten till frånträdande. Konsumenten ansvarar inte för värdeminskning som har förorsakats av att förpackningen har brutits, varan eller prestationen har undersökts eller av annan sådan orsak.

5 §

Vid hemförsäljning skall näringsidkaren utan dröjsmål, efter att han har mottagit anmälan om frånträdande, återställa vad som har betalats av priset. Konsumenten har rätt att till dess hålla inne varan eller någon annan av näringsidkaren avlämnad prestation som kan hållas inne.

Konsumentens ansvar för varans eller prestationens förvaring för näringsidkarens räkning upphör senast två månader efter att varan eller prestationen har mottagits. Avhämtar näringsidkaren inte varan eller prestationen inom denna tid, tillfaller den konsumenten utan vederlag, om detta inte är uppenbart oskäligt för näringsidkaren.

Har konsumenten, då han frånträder köpet, återställt varan eller prestationen till näringsidkaren, skall denne ersätta konsumenten för kostnaderna för återställandet.

7 §

Konsumentverket kan, i enlighet med vad som stadgas genom förordning, på ansökan bevilja näringsidkare tillstånd att bedriva sådan hemförsäljning och postförsäljning, i fråga om vilken konsumentens rätt att åberopa stadgandena i detta kapitel är begränsad, om en sådan begränsning med beaktande av de lokala förhållandena samt konsumtionsnyttighetens särskilda art eller framställningssätt, bör anses

behövlig med hänsyn till konsumenternas intresse.

8 §

Har en näringsidkare, som enligt 5 eller 6 § är skyldig att återställa betalning, inte återställt vad som har betalats av priset inom 30 dagar från det att anmälan om frånträdande kom honom till handa, skall han dessutom betala konsumenten en tiondedel av priset för konsumtionsnyttigheten. Sådan skyldighet har näringsidkaren dock inte om varan eller prestationen med stöd av 5 § 2 mom. tillfaller konsumenten utan vederlag. Näringsidkaren är

inte skyldig att betala dröjsmålsränta på en betalning som skall återställas.

Kan inte annan utredning företas om den tidpunkt då anmälan om frånträdande kom näringsidkaren till handa, anses anmälan ha kommit honom till handa sjunde dagen efter det den avsändes.

9 §

Villkor som begränsar de rättigheter som tillkommer konsumenter enligt detta kapitel är utan verkan.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag

om ändring av 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 6 § 1 mom. lagen den 22 december 1978 om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/78) som följer:

6 §

Näringsidkare kan förbjudas att fortsätta med eller upprepa ett förfarande som strider mot 1—3 §§. Näringsidkare som beställer eller företar reklam kan förbjudas att publicera planerad reklam som skulle strida mot 1—3 §§.

Förbudet skall förstärkas med vite, om inte detta av särskilt skäl är obehövt.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 9 oktober 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Justitieminister *Hannele Pokka*

1.

Lag**om ändring av 2 och 6 kap. konsumentkyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentkyddslagen av den 20 januari 1978 (38/78) 2 kap. 7 § 1 mom., rubriken för 6 kap. samt 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4, 5 och 7—9 §§,
 av dessa lagrum 6 kap. 1 och 5 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 28 maj 1982 (390/82) samt 2 §, 3 § 1 mom. och 8 § sådana de lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till 6 kap. en ny 1 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Reglering av marknadsföringen

7 §

Näringsidkare som beställer eller företager marknadsföring kan, om det med hänsyn till konsumentkyddet är erforderligt, förbjudas att fortsätta sådan marknadsföring, som strider mot stadgandena i detta kapitel eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser, eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. Förbudet skall förstärkas med vite, om ej detta av särskilt skäl är obehövligt.

7 §

Näringsidkare som beställer eller företar marknadsföring kan, om det med hänsyn till konsumentkyddet är *behövligt*, förbjudas att fortsätta sådan marknadsföring som strider mot stadgandena i detta kapitel eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser, eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring. *Näringsidkare som beställer eller företar reklam kan under motsvarande förutsättningar förbjudas att publicera planerad reklam som, om den publicerades, skulle strida mot stadgandena i detta kapitel eller med stöd av dem utfärdade stadganden eller bestämmelser.* Förbudet skall förstärkas med vite, om inte detta av särskilt skäl är obehövligt.

6 kap.

Hem- och postförsäljning av konsumtionsvara

1 §

Köparen har vid hem- och postförsäljning rätt att inom nedan i 3 och 6 §§ stadgad tid frånträda anbud om köp av vara eller antagande svar på säljarens anbud.

Med *hemförsäljning* avses utbud av vara till köparen per telefon eller personligen på annan plats än säljarens driftställe. Såsom hemförsälj-

6 kap.

Hem- och postförsäljning

1 §

Vid hem- och postförsäljning *har konsumenten* rätt att inom nedan i 3 och 6 §§ stadgad tid frånträda anbud om köp av *en konsumtionsnyttighet* eller antagande svar på *näringsidkarens* anbud.

(Se 1 a §)

Gällande lydelse

ning betraktas dock inte vid tillämpningen av denna lag utbud av vara på sådan plats där handel allmänt idkas eller på plats dit säljaren genom annonsering inbjuder köpare för att ingå köp och som inte är privatbostad. Med *postförsäljning* avses utbud av vara för beställning på basen av broschyr, katalog eller annons som tillställs köparen.

Genom förordning kan stadgas, att stadgandena i detta kapitel icke äger tillämpning ifall köpeskillingen är mindre än ett genom förordningen fastställt belopp.

(Se 1 § 2 mom.)

2 §

Säljaren eller dennes ombud skall vid hemförsäljning till köparen överlämna en särskild handling (*hemförsäljningshandling*), varav framgår säljarens namn och adress, varan samt köpeskillingen ävensom övriga avtalsvillkor, och vari ingår omnämnande av de rättigheter som tillkommer köparen enligt 1—5 §§ samt anvisningar för utövningen av dessa rättigheter.

Föreslagen lydelse

Stadgandena i detta kapitel tillämpas inte

- 1) på avtal om konsumentkrediter,
- 2) på avtal om köp eller arrende av fast egendom,
- 3) på avtal om värdepapper enligt värdepappersmarknadslagen (495/89),
- 4) på försäkringsavtal.

Genom förordning kan stadgas, att stadgandena i detta kapitel *inte tillämpas* om *priset för konsumtionsnyttigheten* är mindre än ett genom förordningen fastställt belopp.

1 a §

Med *hemförsäljning* avses utbud av *en konsumtionsnyttighet* till konsumenten per telefon eller personligen på annan plats än *näringsidkarens* driftställe. Såsom hemförsäljning betraktas dock inte vid tillämpningen av denna lag utbud av *konsumtionsnyttigheter*

- 1) på en sådan plats där *konsumtionsnyttigheter* allmänt *bjuds ut*,
- 2) på en plats dit *näringsidkaren* genom annonsering inbjuder *konsumenter* för att *skaffa konsumtionsnyttigheter* utan att han *sköter om transporten av konsumenterna* och som inte är en privatbostad,
- 3) på en plats dit *näringsidkaren* kommer på *konsumentens uttryckliga begäran*. Om *konsumenten* *erbjuds någon annan konsumtionsnyttighet än den hans begäran gällde*, betraktas utbud av en sådan nyttighet dock som *hemförsäljning*.

Med *postförsäljning* avses utbud av en vara för beställning på basis av en broschyr, en katalog eller en annons som tillställs köparen.

2 §

Näringsidkaren eller dennes ombud skall vid hemförsäljning till *konsumenten* överlämna en särskild handling (*hemförsäljningshandling*), som skall *dateras och varav näringsidkarens namn och adress, konsumtionsnyttigheten, dess pris samt övriga avtalsvillkor skall framgå*. I handlingen skall *konsumentens rättigheter* enligt 1 och 2—5 §§ *omnämnas och den skall innehålla*

Gällande lydelse

Hemförsäljningshandlingen skall följa ett formulär som fastställts av handels- och industriministeriet eller som på näringsidkares ansökan särskilt godkänts av näringsstyrelsen. Handlingen skall överlämnas till köparen senast då köparen tar emot varan eller det första varupartiet.

Har hemförsäljningshandling inte vederbörligen överlämnats till köparen, kan säljaren inte åberopa köparens anbud eller svar.

3 §

Vid hemförsäljning skall om frånträdande av anbud eller svar till säljaren sändas en skriftlig anmälan inom sju dagar efter det hemförsäljningshandlingen samt varan eller det första varupartiet mottogs.

4 §

Har köparen vid hemförsäljning mottagit varan eller det första varupartiet, kan han frånträda sitt anbud eller svar endast om han håller varan tillgänglig för säljaren i väsentligen oförändrat och oförminskat skick på plats, till vilken säljaren levererat varan eller där säljaren utan olägenhet kan avhämta den. Köparen skall underrätta säljaren om den plats, där varan kan avhämtas.

Har varan förstörts, försämrats eller minskats utan köparens förskyllan, medför detta ej förlust av rätten till frånträdande. Köparen ansvarar icke för värdeminskning som förorsakats av att förpackningen brutits eller varan undersökts eller av annan sådan orsak.

Föreslagen lydelse

anvisningar för utövningen av dessa rättigheter. Hemförsäljningshandlingen skall följa ett formulär som *har* fastställts av handels- och industriministeriet eller som på *en* näringsidkares ansökan särskilt *har* godkänts av konsumentverket.

Vid köp av en vara skall hemförsäljningshandlingen överlämnas till konsumenten senast då konsumenten tar emot varan eller det första varupartiet. I samband med avtal som gäller andra konsumtionsnyttigheter skall handlingen överlämnas till konsumenten senast då han gör ett anbud eller ger ett antagande svar på näringsidkarens anbud eller, om anbudet framförts till konsumenten per telefon, utan dröjsmål efter telefonsamtalet.

Har hemförsäljningshandlingen inte överlämnats till konsumenten på behörigt sätt, kan näringsidkaren inte åberopa konsumentens anbud eller svar.

3 §

Vid hemförsäljning skall om frånträdande av anbud eller svar till *näringsidkaren* sändas en skriftlig anmälan inom sju dagar efter det hemförsäljningshandlingen *mottogs eller, i fråga om köp av en vara, inom sju dagar efter att varan eller det första varupartiet mottogs, om varan eller varupartiet mottogs senare än handlingen.*

4 §

Har *konsumenten* vid hemförsäljning mottagit varan, det första varupartiet *eller någon annan sådan prestation av näringsidkaren som kan återlämnas*, kan *konsumenten* frånträda sitt anbud eller svar endast om han håller varan *eller prestationen* tillgänglig för *näringsidkaren* i väsentligen oförändrat och oförminskat skick på *en* plats, till vilken *näringsidkaren* har levererat *den* eller där *näringsidkaren* utan olägenhet kan avhämta den. *Konsumenten* skall underrätta *näringsidkaren* om den plats där varan *eller prestationen* kan avhämtas.

Har varan *eller prestationen* förstörts, försämrats eller minskats utan *konsumentens* förskyllan, medför detta inte förlust av rätten till frånträdande. *Konsumenten* ansvarar *inte* för värdeminskning som *har* förorsakats av att förpackningen *har* brutits, varan *eller prestationen* *har* undersökts eller av annan sådan orsak.

Gällande lydelse

5 §

Vid hemförsäljning skall säljaren utan dröjsmål, efter att han mottagit anmälan om frånträdande, återställa vad som betalats av köpeskillingen. Köparen har rätt att till dess hålla varan inne.

Köparens ansvar för varans förvaring för säljarens räkning upphör senast när två månader förflutit från varans mottagande. Avhämtar säljaren icke varan inom denna tid, tillfaller den köparen utan vederlag.

Har köparen, då han frånträder köpet, återställt varan till säljaren skall denne ersätta köparen för kostnaderna för återställandet.

7 §

Näringsstyrelsen kan, i enlighet med vad genom förordning stadgas, på ansökan bevilja näringsidkare tillstånd att bedriva sådan hemförsäljning och postförsäljning av vara, i fråga om vilken köparens rätt att återropa stadgandena i 1 § är begränsad, såvida dylik begränsning, med beaktande av de lokala förhållandena samt varans särskilda art eller framställningssätt, bör anses erforderlig med hänsyn till konsumenternas intresse.

8 §

Har säljare, som enligt stadgandena i 5 eller 6 § är skyldig att återställa köpeskillning, inte återställt vad som betalats av köpeskillingen inom 30 dagar från det anmälan om frånträdande kom honom till handa, skall han till köparen dessutom erlægga en tiondedel av köpeskillingen för varan. Sådan skyldighet har säljaren dock inte om varan med stöd av 5 § 2 mom. tillfaller köparen utan vederlag. Säljaren är inte skyldig att betala dröjsmålsränta på köpeskillning som skall återställas.

Kan inte annan utredning företes om den tidpunkt då anmälan om frånträdande kom säljaren till handa, anses anmälan ha kommit honom till handa sjunde dagen efter det den avsändes.

Föreslagen lydelse

5 §

Vid hemförsäljning skall näringsidkaren utan dröjsmål, efter att han har mottagit anmälan om frånträdande, återställa vad som har betalats av priset. Konsumenten har rätt att till dess hålla inne varan eller någon annan av näringsidkaren avlämnad prestation som kan hållas inne.

Konsumentens ansvar för varans eller prestationens förvaring för näringsidkarens räkning upphör senast två månader efter att varan eller prestationen har mottagits. Avhämtar näringsidkaren inte varan eller prestationen inom denna tid, tillfaller den konsumenten utan vederlag, om detta inte är uppenbart oskäligt för näringsidkaren.

Har konsumenten, då han frånträder köpet, återställt varan eller prestationen till näringsidkaren, skall denne ersätta konsumenten för kostnaderna för återställandet.

7 §

Konsumentverket kan, i enlighet med vad som stadgas genom förordning, på ansökan bevilja näringsidkare tillstånd att bedriva sådan hemförsäljning och postförsäljning, i fråga om vilken konsumentens rätt att återropa stadgandena i detta kapitel är begränsad, om en sådan begränsning med beaktande av de lokala förhållandena samt konsumtionsnyttighetens särskilda art eller framställningssätt, bör anses behövlig med hänsyn till konsumenternas intresse.

8 §

Har en näringsidkare, som enligt 5 eller 6 § är skyldig att återställa betalning, inte återställt vad som har betalats av priset inom 30 dagar från det att anmälan om frånträdande kom honom till handa, skall han dessutom betala konsumenten en tiondedel av priset för konsumtionsnyttigheten. Sådan skyldighet har näringsidkaren dock inte om varan eller prestationen med stöd av 5 § 2 mom. tillfaller konsumenten utan vederlag. Näringsidkaren är inte skyldig att betala dröjsmålsränta på en betalning som skall återställas.

Kan inte annan utredning företes om den tidpunkt då anmälan om frånträdande kom näringsidkaren till handa, anses anmälan ha kommit honom till handa sjunde dagen efter det den avsändes.

Gällande lydelse

9 §

Villkor som begränsar rättigheter, vilka tillkommer köparen enligt detta kapitel, är utan verkan.

Föreslagen lydelse

9 §

Villkor som begränsar de rättigheter som tillkommer konsumenter enligt detta kapitel är utan verkan.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag**om ändring av 6 § lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 § 1 mom. lagen den 22 december 1978 om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/78) som följer:

Gällande lydelse

6 §

Näringsidkare kan förbjudas att fortsätta med eller upprepa ett förfarande som strider mot 1—3 §§. Förbudet skall förstärkas med vite, om ej detta av särskilt skäl är obehövligt.

Föreslagen lydelse

6 §

Näringsidkare kan förbjudas att fortsätta med eller upprepa ett förfarande som strider mot 1—3 §§. Näringsidkare som beställer eller företar reklam kan förbjudas att publicera planerad reklam som skulle strida mot 1—3 §§. Förbudet skall förstärkas med vite, om inte detta av särskilda skäl är obehövligt.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.